

Isaac Asimov NADÁCIA

Prvá kniha

Ljndeni

Nadácia

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Isaac Asimov
Nadácia – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

NADÁCIA

Isaac Asimov

NADÁCIA

Z angličtiny preložil Patrick Frank

Ljndeni

NADÁCIA [podst. m.] ► organizácia pôsobiaca a vykonávajúca činnosti vo verejnoprospešnom záujme na podporu určitej skupiny obyvateľstva

[...] *Nadácia vznikla ako útočisko pre vedu – ako spôsob uchovania vedy a kultúry starého Impéria po stáročia barbarstva, ktoré sa už začali. [...] Nadácia je povinná pomáhať všetkým národom, ktoré od nej žiadajú vedeckú asistenciu. Vysoký idealizmus nadačnej vlády a ušľachtilé morálne ciele zakladateľa Hariho Seldona neumožňujú zvýhodňovať niektoré celky na úkor iných.*

Pamiętke mojej mamy (1895 – 1973)

OBSAH

1. ČASŤ	Psychohistorici	11
2. ČASŤ	Encyklopedisti	55
3. ČASŤ	Starostovia	103
4. ČASŤ	Obchodníci	169
5. ČASŤ	Obchodní magnáti	199

I. ČASŤ

Psychohistorici

HARI SELDON [...] narodil sa v roku 11988 galaktickej éry; zomrel v r. 12069. Častejšie sa to udáva ako – 79 až 1 n. l. (nadačného letopočtu). Jeho rodičia patrili do strednej triedy na planéte Helicon v sektore Arktúr (kde sa jeho otec, legenda s pochybnou autenticitou, živil ako pestovateľ tabaku v hydroponických halách). Už od nízkeho veku sa uňho prejavovalo neuveriteľné matematické nadanie. Zachovalo sa množstvo príbehov o jeho schopnostiach, niektoré si však protirečia. Traduje sa, že už ako dvojročný [...]

[...] Jednoznačne najväčším prínosom jeho bádania bol rozvoj psychohistórie. Keď s týmto odborom začínal, bol to v podstate len zhľuk nejasných axióm. Seldon z neho urobil serióznu štatistickú vedu [...]

[...] Najlepším dostupným zdrojom detailov z jeho života je životopis z pera Gaala Dornicka, ktorý sa s ním ako mladík stretol. Odohralo sa to len 2 roky pred smrťou tohto geniálneho matematika. Príbeh ich stretnutia [...]

GALAKTICKÁ ENCYKLOPÉDIA*

* Všetky citácie z Galaktickej encyklopédie sú reprodukované zo 116. vydania z roku 1020 n. l. Použité s dovolením Galaktickej tlačovej služby na Terminuse.

I

Volal sa Gaal Dornick a bol to len chlapec z vidieka, ktorý ešte nikdy nevidel Trantor. Teda, aspoň nie naživo. Samozrejme, mnohokrát ho videl na hypervideu a občas aj v trojrozmerných správach z imperiálnej korunovácie či otvorenia Galaktickej rady. Aj keď strávil celý život na Synnaxe, ktorý obieha okolo jednej z hviezd na okraji Modrého pásu, vôbec nebol odtrhnutý od civilizácie. V tej dobe od nej nebol odtrhnutý nik v galaxii.

Galaxia vtedy mala dvadsaťpäť miliónov obývaných planét a všetky do jednej podliehali Impériu so sídlom na Trantore. Bežalo posledné polstoročie, v ktorom to ešte bola pravda.

Pre Gaala predstavovala táto návšteva jednoznačný vrchol jeho mladého vedeckého života. Vo vesmíre už bol, takže samotná cesta preňho veľa neznamenal. Áno, predtým letel iba na jedinú obežnicu Synnaxu, aby tam zbieral dáta o dráhach a rýchlostiach meteoritov potrebné na dizertačnú prácu, no lety vesmírom sú rovnaké, či už preletíte pol milióna kilometrov, alebo rovnaký počet svetelných rokov.

Trocha sa musel obrniť pred skokom cez hyperpriestor, ktorý na krátkych medziplanetárnych trasách nezažil. Skok bol stále – a zrejme aj navždy ostane – jediný praktický spôsob, ako cestovať medzi hviezdami. Pri pohybe v klasickom priestore sa nedá presiahnuť rýchlosť svetla (tento útržok vedeckých znalostí sa radí medzi vedomosti z dávno zabudnutého úsvitu ľudstva), a to znamená dlhé roky cesty aj medzi najbližšími obývanými sústavami. Hyperpriestor, to nepredstaviteľné územie bez času a priestoru, hmoty a energie, bez všetkého aj ničoho, umožňoval prejsť z jedného konca

galaxie na druhý medzi dvoma najmenšími časovými jednotkami.

Spočiatku mu pred skokom zvieralo žalúdok od strachu, nakoniec to však nebolo v podstate nič. Len ním trocha myklo a zmocnil sa ho divný pocit, aj ten však pominul, skôr ako si ho vôbec stihol uvedomiť.

No a potom ostávala iba loď, veľká a naleštená ako výsledok dvanástich tisícov rokov imperiálneho pokroku, a on sám s čerstvým doktorátom z matematiky a pozvaním od Hariho Seldona. Hari mu ponúkol, aby sa na Trantore zapojil do obrovského a mierne záhadného Seldonovho projektu.

Po sklamaní zo skoku sa tešil aspoň na to, že uvidí Trantor. Neprestajne chodil do pozorovateľne. V presne stanovených časoch sa v nej otvárali oceľové žalúzie a on ani jeden z nich nevynechal. Pozeral sa na ostré svetlo hviezd, vychutnával si hmlistú žiaru hviezdokôp, ktoré vyzerajú ako obrovský zhluk svätójánskych mušiek, čo navždy zmeraveli. Raz videl aj chladnú modrobielu hmlovinu asi päť svetelných rokov od lode. Zaberala celé okno ako rozliate mlieko, naplňala pozorovateľňu mrazivým svetlom, o dve hodiny však zmizla, lebo loď absolvovala ďalší hyperpriestorový skok.

Slnko Trantoru spočiatku vyzeralo len ako tvrdá biela bodka takmer celkom stratená v záplave iných a rozoznateľná len vďaka tomu, že ju lodný sprievodca jasne označil. Okolo stredu galaxie boli hviezdy poriadne nahusto. S každým ďalším skokom sa však slnko zväčšovalo, jeho žiara silnela, až kým neprekonalá všetky ostatné.

Do haly prišiel lodný dôstojník. „Na zvyšok cesty sa pozorovateľňa uzatvára. Pripravte sa na pristátie.“

Gaal ho na odchode dobehol a chytil za rukáv so znakom Impéria – hviezdou a slnkom.

„Nemohol by som tu ostať?“ spýtal sa. „Chcel by som vidieť Trantor.“

Dôstojník sa usmial a Gaal sa trochu začervenal. Uvedomil si, že má prízvuk človeka z provincie.

„Ráno na ňom pristaneme,“ odvetil mu dôstojník.

„Myslel som z vesmíru.“

„Aha. Tak to mi je ľúto, mladý muž. Keby sme boli vesmír-
na jachta, asi by sa to dalo nejako zariadiť. My však klesáme
k slnečnej strane planéty. Nechceli by ste oslepnúť, popáliť sa
a dostať chorobu z ožiarenia, však?“

Gaal sa zvrchol na odchod.

Dôstojník za ním zvolal: „Trantor by aj tak vyzeral len ako
sivá škvrna, mladý pán. Čo keby ste si kúpili lístok na vesmír-
ny výlet, až tam budeme? Nie sú vôbec drahé.“

Gaal sa za ním obzrel. „Ďakujem za radu.“

Bolo detinské cítiť z niečoho takého sklamanie, ale detin-
skosť sa vie zmocniť dospelého rovnako prirodzene ako die-
ťaťa, a Gaalovi v krku narástla neprijemná hrča. Ešte nikdy
nevidel, ako sa Trantor rozprestiera v celej svojej neuveriteľ-
nej sláve, veľký ako život sám. Už sa ho nevedel dočkať.

2

Loď pristála so zmesou najrôznejších zvukov. Bolo počuť sykot vzduchu na plášti, rovnomerný bzukot chladičov, ktoré odvádzali teplo z trenia, a hlbšie hučanie brzdiacich motorov. Do toho sa miešali hlasy ľudí vo výstupných halách a vrčanie zdvihákov na prevoz nákladu a batožiny. Presúvali ju do chodby lode, po ktorej má putovať na vykladaciu plošinu.

Gaal cítil jemné myknutie, ktoré prezrádzalo, že loď sa už nepohybuje len vlastnou silou. Lodná gravitácia celé hodiny ustupovala planetárnej. Tisíciky cestujúcich za ten čas sedeli v halách, ktoré sa natáčali na silovom poli, aby zladili svoju orientáciu so zmeneným smerom gravitačnej sily. Teraz sa mohli pustiť po rampách s miernym sklonom k ozrutným otvoreným dverám.

Nemal so sebou veľa batožiny. Stál pri stole, na ktorom ju rýchlo a zručne rozbali a zase dali dokopy. Takmer ani nevnímal, ako mu kontrolujú a pečiatkujú víza.

Tak toto je Trantor! Zdalo sa mu, že vzduch je tam o niečo hustejší a gravitácia trochu silnejšia ako na jeho rodnom Synnaxe, na to si však určite zvykne. Skôr sa obával, či si raz zvykne na také nepredstaviteľné rozmery.

Už samotná príletová hala bola neskutočne veľká. Strecha sa takmer strácala vo výške. Vedel si predstaviť, ako sa pod ňou spontánne tvoria mraky. Na stenu oproti sebe jednoducho nedovidel. Všade boli len ľudia a stoly, a podlaha, až kým sa všetko nestratilo v diaľke.

Muž pri stole už zase niečo vpravil. Znelo to podráždene. „Pohnite sa, Dornick!“ zopakoval. Musel pritom znova otvoriť víza a pozrieť sa na meno.

Gaal jachtal: „Kde... kde...“

Úradník ukázal palcom doboku. „Taxíky napravo, tretia odbočka doľava.“

Vykročil tam a po chvíli uvidel vo vzduchu žiarit písmená, ktoré vyzerali ako zafarbený plyn vysoko nad davom: TAXI NA VŠETKY SMERY.

Len čo bol dosť ďaleko, z anonymity vystúpila akási postava a zastala pri stole. Úradník k nej zdvihol zrak a stroho prikývol. Postava mu to opätovala a šla za mladým priťahovalcom.

Dostala sa k nemu práve včas, aby počula, čo hovorí.

Gaal sa ocitol tesne pred tvrdým zábradlím.

Visela na ňom ceduľka s nápisom DISPEČER. Muž, ktorého označovala, ani nezdvihol hlavu. „Kam to bude?“ opýtal sa.

Vôbec si nebol istý, kam chce ísť, no každá sekunda váhania znamenala ďalších ľudí, čo museli čakať v rade za ním.

Dispečer k nemu zdvihol zrak. „Tak kam?“

Nemal veľa peňazí, na druhej strane mu však stačilo stráviť v hoteli len túto noc. Zajtra už bude mať poriadne zamestnanie. Tak nonšalantne, ako len vedel, povedal: „Do nejakého dobrého hotela, prosím.“

Na dispečera tým teda dojem rozhodne neurobil. „Všetky sú dobré. Povedzte meno.“

Premáhalo ho zúfalstvo. Skúsil to inak. „Do najbližšieho, prosím.“

Dispečer stisol tlačidlo a na podlahe sa objavila tenká čiara. Kľukatila sa medzi množstvom ďalších, ktoré silneli a slabli vo všetkých možných aj nemožných farbách. Muž strčil Gaalovi do ruky lístok. Aj ten mierne žiaril.

„Jedna dvanásť,“ oznámil mu cenu.

Gaal vylovil pár mincí. „Kadiaľ mám ísť odtiaľto?“ spýtal sa.

„Podľa svetla. Lístok bude žiariť, kým je nastavený správnym smerom.“

Zdvihol od neho hlavu a vykročil. Po ozrutnej hale sa premávali stovky ďalších ľudí. Každý sa držal vlastnej, vopred určenej trasy, len na križovatkách občas niektorí zaváhali.

Jeho trasa sa onedlho skončila. Po tašky sa mu načiahol muž v žiarivej modro-žltej uniforme z nového plastextilu, na ktorom sa nezachytí absolútne žiadna špina.

„Priama linka do Luxoru,“ oznámil klientovi.

Muž, ktorý Gaala sledoval, to počul. Počul aj, ako odpovedá „Dobre“, a videl, ako nasadá do vozidla s krátkym obľým predkom.

Taxík sa vzniesol kolmo nahor. Gaal sa pozeral cez zaoblené okno a žasol nad pocitom, že letí vnútri budovy. Podvedome sa pritom držal sedadla pred sebou. Nekonečná podlaha sa trochu scvrkla a ľudia sa premenili na zástup mravcov v hĺbke. Potom sa zmenšili ešte väčšmi a ubiehali pod nimi.

Prileteli k stene. Začínala sa vysoko nad zemou a siahala, až kam oko dovidelo. Celá bola posiatá dierami – vstupmi do tunelov. Taxík zamieril k jednému z nich a hladko sa doň vnoril. Gaalovi na moment napadlo, ako asi šofér vie, ktorým z toľkého množstva má ísť.

Obklopila ich temnota narúšaná iba červenými, pravidelne rozmiestnenými signálnymi svetlami. Vo vzduchu bolo počuť iba šum.

Gaal sa zaprel, pretože prudko spomalili, taxík sa vyhu-pol z tunela a klesol k zemi.

„Hotel Luxor,“ oznámil taxikár celkom zbytočne. Pomo-
hol Gaalovi s batožinou, stoicky prijal desatinu kreditu ako
prepítané, naložil ďalšieho cestujúceho a odletel.

Za celý ten čas – vlastne už od momentu, keď vystúpil
z lode – Gaal nevidel ani kúšтик oblohy.